Uradni list
Evropske unije

SL
Serija C

C/2025/3982

20.8.2025

PRIPOROČILO SVETA

z dne 8. julija 2025

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Grčije

(C/2025/3982)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ([2]) ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

Splošne ugotovitve

(1) Uredba (EU) 2024/1263, ki je začela veljati 30. aprila 2024, določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, katerega namen je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za državo in nadzor nad njihovim izvajanjem. Navedena uredba spodbuja tudi nacionalno odgovornost za fiskalno politiko in poudarja njeno srednjeročno usmerjenost skupaj z učinkovitejšim in skladnejšim izvrševanjem. Vsaka država članica mora Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt, ki vsebuje njene fiskalne, reformne in naložbene zaveze za obdobje štirih ali petih let, odvisno od trajanja zakonodajnega obdobja v zadevni državi članici. Pot gibanja očiščenih odhodkov ([3]) v teh načrtih mora biti skladna z zahtevami iz navedene uredbe, vključno z zahtevami, da se najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dolg sektorja država začne dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej dovolj verjetno zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % bruto domačega proizvoda (BDP) ter da se primanjkljaj sektorja država srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz navedene uredbe, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta.

([1]) UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) UL L 306, 23.11.2011, str. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2, točka 2, Uredbe (EU) 2024/1263: „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez: (i) odhodkov za obresti; (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov; (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije; (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija; (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

(2) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]), s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb, s čimer daje fiskalno spodbudo, ki jo financira Unija. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik mehanizem podpira gospodarsko in socialno okrevanje ter hkrati poganja trajnostne reforme in naložbe, zlasti pa spodbuja zeleni in digitalni prehod ter večo odpornost gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v Uniji ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(3) Cilj Uredbe (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta ([5]) (v nadaljnjem besedilu: uredba REPowerEU), ki je bila sprejeta 27. februarja 2023, je postopno odpraviti odvisnost Unije od uvoza ruskih fosilnih goriv. To pripomore k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe Unije z energijo, hkrati pa povečuje uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energetsko učinkovitost. Grčija je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(4) Grčija je 27. aprila 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Na podlagi člena 19 navedene uredbe je Komisija v skladu s smernicami za ocenjevanje iz Priloge V ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 13. julija 2021 sprejel izvedbeni sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Grčije ([6]), ki je bil na podlagi člena 18(2) spremenjen 7. decembra 2023 zaradi posodobitve najvišjega finančnega prispevka za nepovratno finančno podporo in zaradi vključitve poglavja REPowerEU ([7]). Pogoj za izplačilo obrokov je, da Komisija v skladu s členom 24(5) sprejme sklep, v katerem navede, da je Grčija zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v izvedbenem sklepu Sveta. Za zadovoljivo izpolnitev je potrebno, da doseženi predhodni mejniki in cilji za isto reformo ali naložbo niso bili izničeni.

(5) Svet je 21. januarja 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo, v katerem je potrdil nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Grčije ([8]). Načrt je bil predložen v skladu s členom 11 in členom 36(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1263, zajema obdobje od leta 2025 do leta 2028 ter predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta.

(6) Komisija je 26. novembra 2024 sprejela mnenje o osnutku proračunskega načrta Grčije za leto 2025. Na isti datum je na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2025, v katerem je Grčijo opredelila kot eno od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2025, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([9]) sprejel 13. maja 2025, skupno poročilo o zaposlovanju pa 10. marca 2025.

(7) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost EU. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: (i) inovacije; (ii) razogljičenje in konkurenčnost ter (iii) varnost. Za zapolnitev inovacijske vrzeli si

([4]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Grčije (ST 10152/2021).

([7]) Izvedbeni sklep Sveta z dne 7. decembra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 13. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Grčijo (ST 15831/2023)

([8]) Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Grčije (UL C, C/2025/661, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

([9]) Priporočilo Sveta z dne 13. maja 2025 o ekonomski politiki euroobmočja (UL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

EU prizadeva spodbujati industrijske inovacije, podpirati rast zagonskih podjetij s pobudami, kot je strategija EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ter pospeševati uvajanje naprednih tehnologij, kot sta umetna inteligenca in kvantno računalništvo. V prizadevanju za bolj zeleno gospodarstvo je Komisija predstavila celovit akcijski načrt za cenovno dostopno energijo in dogovor o čisti industriji, ki zagotavljata, da bo prehod na čisto energijo ostal stroškovno učinkovit in naklonjen konkurenčnosti, zlasti za energetsko intenzivne sektorje, ter da bo gonilo rasti. Za zmanjšanje pretiranih odvisnosti in povečanje varnosti je Unija zavezana krepitvi svetovnih trgovinskih partnerstev, diverzifikaciji dobavnih verig ter zagotavljanju dostopa do kritičnih surovin in virov čiste energije. Te prednostne naloge temeljijo na horizontalnih dejavnikih, in sicer poenostavitvi zakonodaje, poglabljanju enotnega trga, financiranju konkurenčnosti ter uniji prihrankov in naložb, spodbujanju spretnosti in kakovostnih delovnih mest ter boljšem usklajevanju politik EU. Kompas za konkurenčnost je usklajen z evropskim semestrom, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(8) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2025 nadalje razvija skupaj z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih, ali znatnega dela teh izzivov. Ta specifična priporočila za države ostajajo enako relevantna za oceno spremenjenih načrtov za okrevanje in odpornost v skladu s členom 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(9) Specifična priporočila za države za leto 2025 zajemajo ključne izzive ekonomske politike, ki niso v zadostni meri obravnavani z ukrepi, vključenimi v načrte za okrevanje in odpornost, ob upoštevanju ustreznih izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države za obdobje 2019–2024.

(10) Komisija je 4. junija 2025 objavila poročilo o državi za Grčijo za leto 2025. V njem je ocenila napredek Grčije pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost v Grčiji. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Grčija. Prav tako je bil v njem ocenjen napredek Grčije pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic ter pri doseganju krovnih ciljev Unije za leto 2030 glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti, pa tudi ciljev Združenih narodov glede trajnostnega razvoja.

(11) Komisija je za Grčijo opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Glavne ugotovitve ocene makroekonomskih ranljivosti za Grčijo, ki jo je pripravila Komisija za namene navedene uredbe, so bile objavljene 13. maja 2025 ([10]). Komisija je 4. junija 2025 ugotovila, da v Grčiji obstajajo makroekonomska neravnotežja. Grčija se zlasti sooča z ranljivostmi, povezanimi z visokim javnim in zunanjim dolgom, nedonosnimi posojili in brezposelnostjo, ki se še naprej zmanjšujejo, medtem ko primanjkljaj na tekočem računu ostaja velik. Delež javnega dolga v BDP se je v letu 2024 ponovno znatno zmanjšal, vendar je kljub trajnemu zmanjševanju še vedno največji v EU. Proračunski presežki naj bi skupaj z rastjo BDP zagotovili nadaljnje zmanjševanje dolga. Primanjkljaj na tekočem računu se je v letu 2024 rahlo povečal in je precej nad ravnjo pred pandemijo, letos in naslednje leto pa bo po pričakovanjih ostal na visoki ravni. Neto stanje mednarodnih naložb se je v letu 2024 še izboljšalo, čeprav je še vedno najbolj negativno v EU, zaradi velikih primanjkljajev na tekočem računu in šibkih učinkov imenovalca pa naj se ne bi bistveno izboljšalo. Trg dela se še naprej izboljšuje; stopnja brezposelnosti se je znatno znižala (z najvišje stopnje 27,8 % leta 2013 na 10,1 % leta 2024), vendar je še vedno visoka. Obseg nedonosnih posojil v bilancah stanja bank se je leta 2024 še zmanjšal, vendar so se nedonosna posojila, ki jih imajo serviserji, še naprej reševala počasi ter obremenjevala bilance stanja podjetij in gospodinjstev. Grčija je dosegla velik napredek pri odpravljanju svojih ranljivosti. Leta 2024 so bili sprejeti ukrepi za izboljšanje pobiranja davkov in nadaljnjo podporo izvrševanju nedonosnih posojil iz preteklosti. Napredek je bil dosežen tudi v pravosodnem sektorju. Ohranjanje zagona za reforme v okviru načrta za okrevanje in odpornost ter zunaj njega ostaja ključno za odpravo strukturnih pomanjkljivosti gospodarstva, povečanje produktivnosti pa je ključno za izboljšanje dolgoročnih možnosti za rast, kar bi olajšalo odpravljanje neravnotežij.

([10]) SWD(2025) 70 final.

Ocena letnega poročila o napredku

(12) Svet je 21. januarja 2025 priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov za Grčijo: 3,7 % leta 2025, 3,6 % leta 2026, 3,1 % leta 2027 in 3,0 % leta 2028, kar ustreza najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na leto 2023, v višini 6,5 % v letu 2025, 10,3 % v letu 2026, 13,7 % v letu 2027 in 17,1 % v letu 2028. Grčija je 30. aprila 2025 predložila letno poročilo o napredku ([11]), in sicer glede upoštevanja priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ter glede izvajanja reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku odraža tudi polletno poročanje Grčije o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241.

(13) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je priporočala usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo, Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Na zahtevo Grčije z dne 29. aprila 2025 je Svet 8. julija 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o dovoljenju Grčiji za odstopanje od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov in njihovo preseganje ([12]).

(14) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat ([13]), se je saldo sektorja država v Grčiji s primanjkljaja v višini 1,4 % BDP v letu 2023 spremenil v presežek v višini 1,3 % v letu 2024, dolg sektorja država pa se je zmanjšal s 163,9 % BDP konec leta 2023 na 153,6 % konec leta 2024. Glede na izračune Komisije ta gibanja ustrezajo stopnji rasti očiščenih odhodkov v višini - 0,3 % v letu 2024. Grčija v letnem poročilu o napredku za leto 2025 ocenjuje, da bo rast očiščenih odhodkov v letu 2024 prav tako znašala - 0,3 %. Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnanost ([14]), ki vključuje odhodke, financirane tako na nacionalni ravni kot na ravni EU, v letu 2024 restriktivna in je znašala 1,5 % BDP.

(15) Glede na letno poročilo o napredku se po makroekonomskem scenariju, na katerem temeljijo proračunske projekcije Grčije, v letu 2025 pričakuje rast realnega BDP v višini 2,3 %, inflacija po HICP pa naj bi v letu 2025 znašala 2,4 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi realni BDP zrasel za 2,3 % v letu 2025 in za 2,2 % v letu 2026, inflacija po HICP pa naj bi znašala 2,8 % v letu 2025 in 2,3 % v letu 2026.

(16) V letnem poročilu o napredku je predvideno, da se bo presežek sektorja država v letu 2025 zmanjšal na 0,1 % BDP, dolg sektorja država kot odstotek BDP pa naj bi se do konca leta 2025 spustil na 145,7 %. Ta gibanja ustrezajo 4,5-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2025. V pomladanski napovedi Komisije 2025 je za leto 2025 predviden presežek sektorja država v višini 0,7 % BDP. Zmanjšanje presežka v letu 2025 je predvsem posledica načrtovanega znižanja stopnje prispevkov za socialno varnost za 1 odstotno točko in zvišanja plač v javnem sektorju ter novega svežnja ukrepov v vrednosti 0,5 % BDP, ki je bil napovedan po objavi fiskalnega rezultata za leto 2024 in vključuje vračilo enomesečne najemnine za najemnike ob upoštevanju dohodkovnega praga, stalno socialno nadomestilo za ranljive osebe ter letno povečanje nacionalnega proračuna za naložbe v višini 500 milijonov EUR. Glede na izračune Komisije ta gibanja ustrezajo rasti očiščenih odhodkov v višini 4,2 % v letu 2025. Razlika med saldom sektorja država, ki ga napoveduje Komisija, in tistim, ki ga napoveduje Grčija, se lahko pripiše višjim prispevkom za socialno varnost in nižjim odhodkom za plače, pokojnine in socialne prejemke, predvidenim v pomladanski napovedi Komisije 2025. To odraža vključitev presežka pri prispevkih za socialno varnost in premajhne porabe, ugotovljene v prejšnjih letih, v letošnjo napoved. Ti učinki se delno izravnajo z nižjimi prihodki od neposrednih davkov, ki so prav tako predvideni v pomladanski napovedi Komisije 2025. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane tako na nacionalni ravni kot na ravni EU, v letu 2025 ekspanzivna in naj bi znašala 0,8 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 zmanjšal na 146,6 %. Zmanjšanje deleža javnega dolga v BDP v letu 2025 odraža predvsem rast nominalnega BDP ter predvideni proračunski presežek.

([11]) Letna poročila o napredku za leto 2025 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_sl.

([12]) Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o dovoljenju Grčiji za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule), UL (UL C, C/2025/3965, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([13]) Eurostat, Kazalniki eura, 22. april 2025.

([14]) Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

(17) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2025 financirali odhodki sektorja država v višini 1,7 % BDP; v letu 2024 je ta delež znašal 1,0 % BDP. Odhodki, financirani z nepovratno podporo iz mehanizma za okrevanje in odpornost, omogočajo visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Grčije.

(18) V Grčiji so obrambni odhodki sektorja država v letu 2021 znašali 2,7 % BDP, v letu 2022 2,6 % BDP, v letu 2023 pa 2,2 % BDP ([15]). Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi odhodki za obrambo v letu 2024 in tudi v letu 2025 znašali 2,4 % BDP. Grčija načrtuje odhodke za obrambo v višini 2,2 % BDP v letu 2024 in 2,3 % BDP v letu 2025. To pomeni, da v primerjavi z letom 2024 ni sprememb. Obdobje aktivacije nacionalne odstopne klavzule (2025–2028) Grčiji omogoča, da ponovno da prednostni poudarek javnofinančnim odhodkom ali poveča javnofinančne prihodke, tako da trajno višji odhodki za obrambo srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.

(19) Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi se očiščeni odhodki Grčije v letu 2025 povečali za 4,2 %, v letih 2024 in 2025 pa kumulativno za 3,9 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2025 naj bi bila rast očiščenih odhodkov Grčije v letu 2025 nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni ustreza odstopanju ([16]) v višini 0,2 % BDP. Ob upoštevanju let 2024 in 2025 skupaj naj bi bila kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti.

(20) Letno poročilo o napredku ne vključuje proračunskih projekcij po letu 2025. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2025 v letu 2026 predviden presežek sektorja država v višini 1,4 % BDP. Povečanje presežka v letu 2026 odraža predvsem umirjeno rast tekočih odhodkov v primerjavi z rastjo prihodkov. Ta gibanja ustrezajo 3,1-odstotni rasti očiščenih odhodkov v letu 2026. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost, ki vključuje odhodke, financirane tako na nacionalni ravni kot na ravni EU, v letu 2026 ekspanzivna in naj bi znašala 0,8 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2026 zmanjšal na 140,6 %. Zmanjšanje deleža javnega dolga v BDP v letu 2026 odraža predvsem rast nominalnega BDP ter doseganje proračunskih presežkov.

Ključni izzivi politike

(21) V okviru načrta za okrevanje in odpornost je bilo izvedenih več pomembnih ukrepov za izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti in pobiranja davkov, kot je reforma, pri kateri se blagajne s plačilnimi terminali na prodajnih mestih povežejo z informacijskimi sistemi davčnega organa zaradi preprečevanja davčnih utaj. Vendar še naprej obstajajo možnosti za dodatne ukrepe, zlasti v posebnih sektorjih, ki so dovzetni za velike davčne utaje, kot je sektor goriva. Ukrepi vključujejo dokončanje pravnega okvira za orodje, ki ga davčni organ uporablja za spremljanje vrednostne verige sektorja goriv, namestitev sledilnih naprav na kontejnerska vozila in ladje, ki prevažajo gorivo, ter spremembo sodnih zakonikov, da se omogoči učinkovitejše izvrševanje pravnega okvira. Poleg tega se pričakuje, da bo dokončanje tekoče organizacijske reforme carinske uprave za centralizacijo inšpekcijskih pregledov omogočilo več in bolje usmerjenih pregledov na kraju samem.

(22) Grčija v okviru načrta za okrevanje in odpornost sprejema ukrepe za dokončanje pravnih kodifikacij ključnih področij v svojem davčnem okviru, vključno z obdavčitvijo dohodkov, carinami, DDV, davki na nepremičnine in izterjavo dolga s strani države. Racionaliziran in skladen davčni okvir bi pripomogel k večji preglednosti grškega davčnega sistema in zmanjšanju stroškov izpolnjevanja obveznosti za podjetja. To bi zmanjšalo odvračilne dejavnike za naložbe, kar bi lahko pripomoglo k zmanjšanju še vedno velike naložbene vrzeli. Ko bodo pravne kodifikacije sprejete, je pomembno, da pravni okvir ostane stabilen in da ga podpira hitro zagotavljanje upravnih smernic podjetjem in posameznim davkoplačevalcem.

(23) Grčija je še naprej sprejemala ukrepe za posodobitev svoje javne uprave, vendar je učinkovitost mogoče še povečati. Velikost in stroški javne uprave so po znatni prilagoditvi po letu 2010 na splošno usklajeni s povprečjem EU. Stroški

([15]) Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij države(COFOG). Zaradi metodoloških razlik med opredelitvijo, ki se uporablja za COFOG, in opredelitvijo, ki jo uporablja Nato, se lahko odhodki na podlagi opredelitve za COFOG razlikujejo od odhodkov na podlagi opredelitve Nata.

([16]) Ti podatki bodo od leta 2026 prikazani na kontrolnem računu iz člena 22 Uredbe (EU) 2024/1263.

plač v javnem sektorju v Grčiji so v letu 2024 ostali stabilni in so znašali 10,3 % BDP, kar je skladno s povprečjem EU (10,2 % BDP). Da se to ne bi spremenilo, je ključnega pomena, da se še naprej uporablja enotna plačna lestvica ob ohranjanju trenutnega števila zaposlenih, vključno z začasnimi uslužbenci. Načrt za okrevanje in odpornost vsebuje ukrepe za izboljšanje učinkovitosti javne uprave, vključno z okvirom upravljanja na več ravneh, sprejetim leta 2023, ki bi moral izboljšati usklajevanje med centralnimi, regionalnimi in lokalnimi upravami. Vendar se bo usklajevanje verjetno izboljšalo šele, ko bo okvir v celoti operativen, zlasti ko bodo vzpostavljene strukture upravljanja in informacijski sistemi ter sprejeta pravna kodifikacija, s čimer bodo pojasnjene pristojnosti regionalne in lokalne uprave (sprejetje je načrtovano za leto 2025).

(24) Dosežen je bil napredek pri zmanjševanju obsega nedonosnih posojil, vendar še vedno ostajajo številni izzivi, povezani s sodstvom. Znatne zamude, s katerimi se redno srečujejo stranke v postopku pri obravnavi svojih sporov v fazi pred dražbo in po njej v likvidacijskem postopku, so veliko daljše od zakonsko določenih rokov za odločanje o sporih. To potencialne kupce odvrača od sodelovanja na dražbah in ima za posledico visok odstotek neuspešnih dražb, zaradi česar je ogrožena splošna učinkovitost okvira za reševanje dolga in se zmanjšuje dejanska ponudba nepremičnin. Zamude tudi poslabšujejo krizo cenovne dostopnosti stanovanj, saj je veliko prostih stanovanj vezanih na postopke, povezane z izterjavo dolga. Da se pospeši odločanje o sporih pred dražbo in po njej, je treba nedavno sprejete postopkovne ukrepe dopolniti z nadaljnjimi izboljšavami, kot so (i) poenostavitve postopkov; (ii) ukrepi za preprečevanje nesorazmerne koncentracije pravdnih postopkov, povezanih z izvršbami, na metropolitanskih območjih, in (iii) digitalna platforma za doseganje odločilnega napredka pri oddaljenih datumih obravnav.

(25) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k navedeni uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo, ali znatnega dela teh izzivov. V tem kratkem časovnem okviru je dokončanje učinkovitega izvajanja načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, bistvenega pomena za povečanje dolgoročne konkurenčnosti Grčije z zelenim in digitalnim prehodom ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti. V sporočilu Komisije NextGenerationEU – Pot do leta 2026, sprejetem 4. junija 2025, je pojasnjena časovnica, v skladu s katero naj bi se zaključil mehanizem, določene so smernice za države članice, da bi bilo izvajanje do 31. avgusta 2026 čim uspešnejše, med drugim glede tega, kako naj države članice dodatno racionalizirajo svoje načrte za okrevanje in odpornost, predstavljene so ključne možnosti, ki jih je treba upoštevati pri reviziji teh načrtov, in poudarjeno je, kako pomembno je skrbno skupno načrtovanje pred predložitvijo zadnjih zahtevkov za plačilo leta 2026. Grčija je že dosegla napredek pri izvajanju reform in naložb iz svojega načrta za okrevanje in odpornost. Za izpolnitev zavez iz načrta za okrevanje in odpornost do avgusta 2026 je bistveno, da Grčija pospeši izvajanje reform in naložb z obravnavanjem relevantnih izzivov. Posebni izzivi za Grčijo vključujejo: (i) dolgotrajne pravdne postopke za obravnavo pravnih zahtevkov zoper postopke javnega naročanja, pri katerih bi lahko prišlo do zamud pri načrtovanem datumu zaključka naložb po avgustu 2026; (ii) počasen prenos lastninskih pravic in (iii) šibko usklajevanje, zlasti v zvezi z naložbami in reformami na področjih politike, ki presegajo pristojnosti enega samega ministrstva. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(26) Izvajanje programov kohezijske politike, ki vključuje podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Kohezijskega sklada, se je v Grčiji pospešilo. Pomembno je nadaljevati prizadevanja za zagotovitev hitrega izvajanja teh programov, hkrati pa čim bolj povečati njihov učinek na terenu. Grčija že ukrepa v okviru svojih programov kohezijske politike, da bi spodbudila konkurenčnost in rast, obenem pa okrepila socialno kohezijo. Hkrati se Grčija še naprej sooča z izzivi pri spodbujanju regionalne konkurenčnosti in krepitvi socialne odpornosti, krepitvi vodne varnosti z zagotavljanjem ustreznega upravljanja deževnice in skladnosti z zakonodajo o odpadnih vodah, izboljšanju razpoložljivosti in dostopa do cenovno dostopnih stanovanj, vključno s socialnimi stanovanji, ter pospeševanju energetskega prehoda, tudi z izboljšanjem shranjevanja energije, vključevanja obnovljivih virov energije in regionalne medsebojne povezljivosti. V skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta ([17]) mora Grčija v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim

([17]) Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo iz leta 2024. S predlogom Komisije, sprejetim 1. aprila 2025 ([18]), je bil rok, do katerega je treba za vsak program predložiti oceno o izidu vmesnega pregleda, podaljšan na obdobje po 31. marcu 2025. Zagotovljene so tudi prožnost, da bi pomagali pospešiti izvajanje programov, in spodbude za države članice, da sredstva kohezijske politike dodelijo petim strateškim prednostnim področjem Unije, in sicer konkurenčnosti na področju strateških tehnologij, obrambi, stanovanjem, odpornosti v zvezi z vodo in energetskemu prehodu, ter naložbam v spretnosti v prednostnih sektorjih, pri čemer se programi ESS+ še naprej osredotočajo na osebe v najbolj ranljivih položajih.

(27) Platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP) predstavlja priložnost za naložbe v eno od ključnih strateških prednostnih nalog EU in torej za krepitev konkurenčnosti EU. Platforma STEP se izvaja prek 11 obstoječih skladov EU. Države članice lahko prispevajo tudi k programu InvestEU, ki podpira naložbe na prednostnih področjih. Grčija bi lahko te pobude kar najbolje izkoristila za podporo razvoju ali proizvodnji kritičnih tehnologij, tudi čistih in z viri gospodarnih tehnologij.

(28) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, bi morala Grčija učinkovito obravnavati preostale izzive, povezane z regulativnim bremenom, ovirami za vstop na trge proizvodov in storitev, razdrobljenostjo raziskovalne politike in dolgotrajnimi sodnimi postopki, vključno s časom, potrebnim za dokončanje postopkov javnega naročanja.

(29) Kot je določeno v kompasu za konkurenčnost, si morajo vse institucije EU ter nacionalne in lokalne institucije močno prizadevati, da bi sprejemale enostavnejša pravila in pospešile upravne postopke. Komisija si je zastavila ambiciozne cilje za zmanjšanje upravnega bremena, in sicer za vsaj 25 %, v zvezi z MSP pa za najmanj 35 %; oblikovala je tudi nova orodja za doseganje teh ciljev, vključno s sistematičnim obremenitvenim testom obstoječe zakonodaje EU in okrepljenim dialogom z deležniki. Da bi dosegla ta cilj, mora ukrepati tudi Grčija. 80 % podjetij meni, da zapletenost upravnih postopkov njihovemu podjetju pri poslovanju v Grčiji predstavlja težavo ([19]). Nadaljnje zmanjšanje upravnega in regulativnega bremena za podjetja bi pomagalo povečati konkurenčnost Grčije. Kljub temu, da je Grčija dosegla znaten napredek pri digitalizaciji javnih storitev z izvajanjem reform in naložb v okviru grškega načrta za okrevanje in odpornost, bi ji dodatno koristila racionalizacija in digitalizacija upravnih postopkov, zlasti za dovoljenja in licence. To vključuje večjo odgovornost javne uprave, na primer z določitvijo najdaljšega časa obravnave in učinkovitim izvrševanjem sprejetih pobud (npr. dovoljenj za nove projekte na področju energije iz obnovljivih virov), za kar so odgovorne lokalne in regionalne uprave ter decentralizirani organi. Nepopolna zakonodaja na področju izdajanja okoljskih dovoljenj še vedno zavira naložbe. Grčija na primer še ni sprejela zakonodaje o pogojih, pod katerimi se lahko podelijo dovoljenja za projekte na področju obnovljivih virov energije z omejenim vplivom na okolje. Za večino vrst dejavnosti je treba sprejeti tudi predpise za uvedbo nižje okoljske klasifikacije v poslovnih parkih. Pravni okvir za koncesijske pogodbe za infrastrukturo na morski obali (zakon št. 2971/2001), zlasti za industrijska pristanišča, ne spodbuja naložb. Poleg tega nepopolna zakonodaja in preveliko breme v postopku izdaje dovoljenj grškim družbam otežujeta zakonito delovanje v tem okviru.

(30) Prednostna naloga Grčije je pregledati in odpraviti visoke vstopne ovire za opravljanje poklicnih storitev in ovire za nove udeležence na proizvodnih trgih. Kot je razvidno iz kazalnikov glede regulacije proizvodnih trgov za obdobje 2023–2024, ima Grčija eno največjih ovir za vstop na trg in poslovanje v storitvenem sektorju v EU. Nekatere ovire pri ustanavljanju in delovanju maloprodajnih trgovin, kot so postopki za izdajo dovoljenj, lahko ovirajo delovanje sektorja. V Grčiji za več poklicnih storitev, vključno s pravnimi, arhitekturnimi in inženirskimi poklici, veljajo v primerjavi s povprečjem OECD višje regulativne zahteve. V državi je na primer veliko število dejavnosti rezerviranih za arhitekte in inženirje, za odvetnike pa veljajo stroge omejitve glede pravne oblike. Kar zadeva omrežja, je Grčija nedavno odprla dostop, vendar so pogoji za cestni promet in fiksne elektronske komunikacije še vedno omejevalni. Grčija ima slabe rezultate tudi pri ovirah za olajševanje trgovine pri izvajanju ukrepov za zagotovitev, da se učinek novih in obstoječih predpisov na konkurenco oceni in čim bolj zmanjša, ter pri zagotavljanju, da javno lastništvo ne izkrivlja konkurence, kar ovira nove udeležence na proizvodnih trgih.

([18]) Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda (COM(2025) 123 final).

([19]) „Businesses“ attitudes towards corruption in the EU (Odnos podjetij do korupcije v EU), kratko poročilo, poročilo Eurobarometer (april 2024).

(31) Grška raziskovalna politika in financiranje raziskav sta že dolgo razpršena med več ministrstev, grško fundacijo za raziskave in inovacije ter regionalne organe za raziskave in inovacije. Spremembe so pogoste, usklajevanje med temi organi pa je šibko. Dostop do financiranja raziskovalnih dejavnosti otežujejo pretirane upravne zahteve, počasni postopki ocenjevanja in zaznano veliko birokratsko breme. Kar zadeva dostop do financiranja, je tvegani kapital v Grčiji kot delež BDP pod povprečjem EU. Pobude, ki jih podpira država, so bile do neke mere uspešne pri mobilizaciji naložb za zagonska podjetja, načrt za okrevanje in odpornost pa se uporablja za financiranje programov za širitev podjetij. Kljub tem ukrepom bi Grčiji koristila dodatna sredstva ter strategija za raziskave in inovacije po načrtu za okrevanje in odpornost, da bi izboljšala financiranje za inovacije ter podprla svoj ekosistem raziskav in inovacij.

(32) Grčija je dosegla napredek pri izboljšanju uspešnosti in učinkovitosti pravosodnega sistema, na primer z revizijo mreže sodišč v civilnem, kazenskem in upravnem sodstvu ter z digitalizacijo sodnih postopkov. Vendar je trajanje postopkov pred civilnimi, kazenskimi in upravnimi sodišči še vedno med najdaljšimi v EU in povzroča velike zaostanke, kar ovira gospodarski razvoj, ustanavljanje podjetij in naložbe. To vprašanje je najbolj pereče pri uveljavljanju pogodbenih in lastninskih pravic, hitrem reševanju sporov, učinkovitem dokončanju izvršilnih ukrepov in vodenju postopkov javnega naročanja. Nadaljnja prizadevanja so usmerjena v racionalizacijo poteka civilnih in gospodarskih postopkov z uvedbo postopkovnih izboljšav na prvi in pritožbeni stopnji ter v okviru izvršbe, v sprejetje zakonodaje za dejavno spodbujanje in razširitev uporabe mehanizmov alternativnega reševanja sporov, v dodatno revizijo pravnega okvira o organizaciji sodišč in statusu sodnikov ter v nadaljnje odpravljanje zaostankov pri odločanju o zadevah v zvezi z javnimi naročili.

(33) Grčija je kljub vse večjemu deležu energije iz obnovljivih virov v skupni proizvodnji električne energije še vedno močno odvisna od fosilnih goriv. Veleprodajne cene električne energije so nestanovitne in ostajajo višje od povprečja EU, in sicer delno zaradi visoke stopnje odvisnosti od zemeljskega plina pri proizvodnji električne energije. Poglavje REPowerEU v grškem načrtu za okrevanje in odpornost vsebuje več reform in naložb, vključno s povečanjem zmogljivosti za shranjevanje, zaradi katerih naj bi se pospešilo razogljičenje. Vendar so potrebni nadaljnji ukrepi za zmanjšanje odvisnosti Grčije od fosilnih goriv, na primer prilagoditev regulativnega okvira, da se ponudnikom baterijskih hranilnikov omogoči polno sodelovanje na veleprodajnih energetskih trgih. Grčija beleži znatne subvencije za fosilna goriva, pri čemer do leta 2030 ni načrtovana njihova postopna ukinitev. Natančneje, subvencije za fosilna goriva, ki ne rešujejo energetske revščine na ciljno usmerjen način ali odpravljajo resničnih pomislekov glede energetske varnosti, ovirajo proces elektrifikacije in niso ključne za industrijsko konkurenčnost, zato bi se lahko štelo, da je njihova postopna ukinitev prednostna naloga. V Grčiji so subvencije za fosilna goriva, kot je uporaba premoga in koksa za industrijsko uporabo, ekonomsko neučinkovite in ohranjajo odvisnost od fosilnih goriv. Grčija bi imela ob postopni ukinitvi teh subvencij koristi od uvedbe spodbud za razogljičenje industrije in za podnebju prijaznejše rešitve v prometnem sektorju. Električna omrežja v Grčiji se srečujejo z omejitvami zmogljivosti, saj se mešanici virov energije dodaja vse več energije iz obnovljivih virov. Grčija bi lahko razširila svoje čezmejne povezovalne zmogljivosti, da bi se bolje povezala z notranjim energetskim trgom. Vendar so dolgotrajni postopki za izdajo dovoljenj za omrežno infrastrukturo še vedno najbolj pereče ozko grlo. Grčija bi lahko tudi okrepila sodelovanje s sosednjimi državami, da bi proučila načine za boljšo uporabo obstoječih zmogljivosti za trgovanje z električno energijo. Obstajajo tudi možnosti za izboljšanje kakovosti distribucijskih omrežij, saj so tehnične in netehnične izgube električne energije v omrežju precej nad povprečjem EU.

(34) Grčija ima enega najstarejših voznih parkov v EU, kar je glavni razlog, da je grški prometni sektor med glavnimi onesnaževalci s CO_2 v državi. Grški načrt za okrevanje in odpornost zajema več naložb za spodbujanje elektromobilnosti, vključno z zamenjavo starih avtobusov javnega prevoza v Atenah in Solunu z električnimi avtobusi. Vendar za druge ukrepe, kot je zamenjava starih taksijev z električnimi taksiji, ni bilo dovolj zanimanja na trgu, pravila za umik zastarelih delovnih vozil pa se ne izvršujejo ustrezno. Grčiji bi koristila priprava celovite strategije, vključno z naložbenim načrtom in reformami, za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda prometnega sektorja. Strategija bi zajemala prehod na čistejše načine prevoza, vključno s širitvijo uporabe električnih prevoznih sredstev, in izboljšave javnega prevoza z izboljšanjem njegove dostopnosti za invalide, povečanjem zmogljivosti mestnega javnega prevoza in razširitvijo integrirane spletne prodaje vozovnic za medregionalne avtobusne prevoze.

(35) Grčija se je zavezala, da bo vlagala v železniško infrastrukturo in varnost. Akcijski načrt za varnost v železniškem prometu in glavni načrt za uvedbo evropskega sistema za upravljanje železniškega prometa (ERTMS) določata ukrepe za posodobitev grškega železniškega sistema. Grški načrt za okrevanje in odpornost vsebuje reformo, ki bo upravljavcu železniške infrastrukture v državi omogočila učinkovito upravljanje sodobnega železniškega omrežja ter

dokončanje naložb v ključne varnostne sisteme in infrastrukturo. Grčiji bi lahko koristili ukrepi, s katerimi bi se novemu upravljavcu železniške infrastrukture zagotovila zadostna in stabilna sredstva, sklenila celovita pogodba o izvedbi in pospešilo uvajanje sistema ERTMS v železniškem omrežju, da se povečajo interoperabilnost, učinkovitost in varnost.

(36) Grčija je še posebej občutljiva na podnebne spremembe in z njimi povezane ekstremne vremenske dogodke, kot so hude suše, poplave, požari v naravi in vročinski valovi. Ti dogodki so vse bolj pogosti in resni, zaradi česar so potrebna draga obnovitvena dela in sanacija prizadete infrastrukture. Za Grčijo, ki ima trenutno eno največjih vrzeli v skupnem zavarovalnem kritju za naravne nesreče v EU, bi bilo koristno, če bi si še naprej prizadevala za strukturiran pristop k financiranju tveganja nesreč in na podlagi nedavno izvedenih ukrepov zmanjšala vrzeli v zasebnem zavarovalnem kritju za naravne nesreče. Zaradi vse pogostejših suš so vodni viri v Grčiji vse redkejši in vse bolj onesnaženi, kar naj bi močno vplivalo na okolje, gospodarstvo in zdravje ljudi. Kmetijski sektor je daleč največji porabnik vodnih virov. Glavni izzivi ostajajo na področju čiščenja komunalnih odpadnih voda, saj lokalni ponudniki storitev oskrbe z vodo, ki jih upravljajo majhne občine, nimajo niti finančnih sredstev niti upravnih oziroma upravljavskih zmogljivosti za uporabo optimalnih rešitev za gospodarjenje z vodo na podlagi načela „potrošnik in onesnaževalec plača“. Zato bi Grčiji koristila priprava načrta za krepitev podnebne odpornosti kritične infrastrukture, vključno z upravljanjem oskrbe z vodo in povpraševanja po njej. Zlasti na področju gospodarjenja z vodo bi to pomenilo izboljšanje trajnostnosti dejavnosti in naložb v zvezi s komunalno oskrbo z vodo s spodbujanjem institucionalne reforme, ki bi se osredotočila na izboljšanje zmogljivosti in odgovornosti občinskih podjetij za oskrbo z vodo.

(37) Splošna uspešnost Grčije na področju zaposlovanja je v zadnjih letih visoka, s čimer se je zmanjšala razlika v primerjavi s povprečjem EU. Vendar je udeležba žensk na trgu dela še vedno zelo nizka, zaradi česar je vrzel stopnje delovne aktivnosti med spoloma dvakrat večja od povprečja EU (18,8 odstotne točke v Grčiji v primerjavi z 10,0 odstotne točke v EU leta 2024). Grčija ima tudi znaten delež mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljajo (14,2 %), ranljive skupine, kot so invalidi, državljani tretjih držav ali Romi, pa imajo težave pri dostopu do trga dela. Spodbujanje prožnih ureditev dela, povečanje storitev otroškega varstva in izboljšanje pokritosti z dolgotrajno oskrbo so lahko podlaga za višjo stopnjo zaposlenosti, zlasti mladih, žensk in ranljivih skupin. Vzpostavljajo se strateški okviri in izvajajo nekateri ukrepi, vendar velik delež prebivalstva še vedno ogroža revščina, učinkovitost socialnih transferjev pa je pod povprečjem EU in se v zadnjih letih znatno zmanjšuje. Neizpolnjene potrebe po zdravstveni oskrbi, slaba ponudba dolgotrajne oskrbe, visoki stanovanjski stroški in stopnje prikrajšanosti poudarjajo potrebo po trdnem sistemu socialne zaščite in nadaljnjih ukrepih politike. Razpoložljivost socialnih in osnovnih storitev je še vedno omejena ter nesorazmerno vpliva na marginalizirane in oddaljene skupnosti.

(38) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, se Grčija sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi z izobraževanjem. Udeležba v predšolski vzgoji in varstvu od starosti treh let do začetka obveznega osnovnošolskega izobraževanja je še vedno posebno nizka. Grčija se je leta 2019 (zadnji podatki Unesca, OECD in Eurostata za Grčijo) po stopnji vpisa uvrstila na zadnje mesto med državami članicami EU, zaradi pomanjkanja novejših podatkov pa je težko spremljati napredek. Najnovejši podatki EU-SILC kažejo boljše rezultate. Stopnja udeležbe v predšolski vzgoji in varstvu je nižja za otroke, mlajše od treh let. Leta 2024 je bilo v predšolsko vzgojo in varstvo vključenih 28,8 % grških otrok, mlajših od treh let (39,3 % v EU). Grčija je pozvana, naj zviša stopnjo udeležbe otrok, mlajših od treh let, da bi do leta 2030 dosegla revidirani barcelonski cilj v višini 42,8 %. Stopnja je še posebej nizka pri otrocih s tveganjem revščine ali socialne izključenosti. Ugotovljeno je bilo, da boljši dostop do predšolske vzgoje in varstva, povezan z zgodnjim razvojem spretnosti, prinaša oprijemljive in dolgotrajne koristi, zlasti za prikrajšane otroke, ter prispeva k znatnemu izboljšanju rezultatov izobraževanja in razvoju spretnosti pozneje v življenju.

(39) Glede na najnovejši Program mednarodne primerjave dosežkov učencev pod okriljem OECD iz leta 2022 velik delež grških 15-letnih učencev ne dosega minimalne ravni temeljnih spretnosti. Stopnje poduspešnosti so med najvišjimi v EU in so se od leta 2018 zvišale v vseh socialno-ekonomskih razredih, kar kaže na strukturne izzive pri kakovosti in pravičnosti izobraževalnega sistema. Hkrati lahko majhni deleži najuspešnejših na področju temeljnih spretnosti in ustvarjalnega razmišljanja vodijo v omejen nabor inovativnih talentov v državi in vplivajo na konkurenčnost. Zaradi zelo nizkih ravni temeljnih in digitalnih spretnosti med mladimi so možnosti za izboljšanje spretnosti ter preusposabljanje in izpopolnjevanje delovne sile omejene. Udeležba odraslih v usposabljanju je s 16,6 % precej nižja od povprečja EU in znatno zaostaja za ciljem Grčije za leto 2030, ki je 40 %. Zaradi omejene učinkovitosti sedanjih mehanizmov za napovedovanje potreb po spretnostih in kljub nedavni pilotni vzpostavitvi orodja za spremljanje

spretnosti še vedno obstajajo neskladja med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih. Nizka uspešnost sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja ogroža prizadevanja za odpravo velike vrzeli med povpraševanjem na trgu dela po spretnostih ter spretnostmi, ki jih spodbujajo sistemi izobraževanja in usposabljanja. Ti izzivi, ki ogrožajo rezultate izobraževanja v Grčiji, so lahko povezani z omejenim financiranjem izobraževalnih politik, omejeno stopnjo šolske avtonomije, težavami pri izvajanju metod poučevanja, ki temeljijo na kompetencah, in pomanjkanjem kulture sistematičnega ocenjevanja, čeprav je bil v obdobju 2022–2023 uveden sistem ocenjevanja. Učitelji imajo še vedno omejene karierne možnosti, kar je eden od dejavnikov, ki lahko omejujejo kakovost izobraževanja. Obravnavanje teh izzivov bi prispevalo tudi k podpiranju navzgor usmerjene socialne konvergence v skladu z drugo fazo analize služb Komisije po državah na podlagi okvira za socialno konvergenco ([20]).

(40) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2025 priporočil, naj države članice euroobmočja ukrepajo, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja za leto 2025. Kar zadeva Grčijo, priporočila 2, 3 in 4 prispevajo k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje o konkurenčnosti, priporočili 4 in 5 k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje o odpornosti, priporočilo 1 pa k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje o makroekonomski in finančni stabilnosti iz priporočila za leto 2025.

(41) Ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in njene ugotovitve o obstoju neravnotežij so priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 izražena v priporočilih 1, 2, 3 in 5. Politike iz priporočila 1 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih z javnim dolgom, zunanjim položajem in nedonosnimi posojili. Politike iz priporočil 2, 3 in 5 podpirajo zaposlovanje, konkurenčnost in potencialno rast BDP ter tako prispevajo tudi k obravnavanju ranljivosti, povezanih z javnim dolgom in zunanjim položajem. Priporočila 1, 2, 3 in 5 prispevajo k odpravljanju neravnotežij in izvajanju priporočila o ekonomski politiki euroobmočja v skladu z uvodno izjavo 40 –

PRIPOROČA, da Grčija v letih 2025 in 2026 ukrepa tako, da:

1. okrepi skupne obrambne in varnostne odhodke ter pripravljenost ob zagotavljanju vzdržnosti dolga v skladu s sklepi Evropskega sveta z dne 6. marca 2025; upošteva najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki jih je Svet priporočil 21. januarja 2025, hkrati pa uporabi odstopanje v okviru nacionalne odstopne klavzule za višje odhodke za obrambo; nadaljuje prizadevanja za izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti, tudi z nadaljnjo centralizacijo in digitalizacijo carinskih in davčnih inšpekcij, ter izboljša predvidljivost davčnega sistema; dodatno izboljša uspešnost in učinkovitost svoje javne uprave s celovitim izvajanjem okvira upravljanja na več ravneh; si prizadeva za stalno zmanjševanje obsega nedonosnih posojil, ki jih imajo banke in serviserji kreditov, s pospešitvijo sodnih postopkov, povezanih z likvidacijo;

2. glede na veljavne roke za pravočasno dokončanje reform in naložb v skladu z Uredbo (EU) 2021/241 pospeši izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU; pospeši izvajanje programov kohezijske politike (ESRR, SPP, ESS+, Kohezijski sklad), po potrebi na podlagi priložnosti, ki jih ponuja vmesni pregled; kar najbolje izkoristi instrumente EU, vključno z možnostmi, ki jih ponujata program InvestEU in platforma za strateške tehnologije za Evropo, da bi se izboljšala konkurenčnost;

3. poenostavi predpise, izboljša regulativna orodja in zmanjša upravno breme za podjetja z racionalizacijo in digitalizacijo upravnih postopkov, dokončanjem regulativnih okvirov za izdajanje okoljskih dovoljenj in podeljevanjem koncesijskih pogodb na morski obali; pregleda in odpravi visoke vstopne ovire za opravljanje poklicnih storitev in nove udeležence na proizvodnih trgih; izboljša upravljanje nacionalnega sistema za raziskave, razvoj in inovacije z zmanjšanjem razdrobljenosti upravljanja raziskovalne politike in virov financiranja ter z olajšanjem dostopa do financiranja za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, vključno z razvojem lokalnih trgov zasebnega in tveganega kapitala s pobudami za mobilizacijo naložb, ki jih podpira država; racionalizira sodne postopke in skrajša njihovo trajanje s pospešitvijo civilnih postopkov, sprejetjem zakonika o mehanizmih za alternativno reševanje sporov, dodatno revizijo zakonika o sodnikih in nadaljnjimi prizadevanji za pospešitev sodnega reševanja sporov v zvezi z javnimi naročili;

([20]) SWD(2025) 95 – Druga faza analize socialne konvergence po državah v skladu z okvirom za socialno konvergenco, 2025.

4. razvije rešitve za izboljšanje prožnosti, ki ne vključujejo fosilnih goriv, vključno s prilagajanjem odjema in shranjevanjem, ki bodo prispevale k cenovno dostopnejšim cenam električne energije; prilagodi davke na energijo, da bi spodbudila elektrifikacijo; sprejme konkretne ukrepe za postopno odpravo subvencij za fosilna goriva, zlasti v industrijskem sektorju, in poveča zmogljivosti elektroenergetskih omrežij z racionalizacijo postopka izdaje dovoljenj za nova prenosna omrežja ter izboljšanjem kakovosti distribucijskega omrežja za zmanjšanje tehničnih in netehničnih izgub; pospeši razogljičenje prometnega sektorja v okviru celovite strategije z reformami in naložbami v prehod na električno mobilnost, nadgradnjo mestnega in medregionalnega javnega prevoza ter izboljšanjem železniške infrastrukture in dejavnosti, vključno z izvedbo potrebnih kratkoročnih organizacijskih reform in pospešeno uvedbo evropskega sistema za upravljanje železniškega prometa v železniškem omrežju, da se izboljšajo interoperabilnost, učinkovitost in varnost; pripravi načrt za krepitev podnebne odpornosti ključne infrastrukture, vključno z oskrbo z vodo; reformira institucionalni okvir za izboljšanje zmogljivosti in odgovornosti lokalnih ponudnikov storitev oskrbe z vodo ter sprejme ukrepe za povečanje zasebnega zavarovalnega kritja za primere škode, povezane z naravnimi nesrečami;

5. poveča delež žensk in ranljivih skupin, ki delajo ali iščejo zaposlitev, ter pomaga več mladim, da najdejo zaposlitev, in sicer s spodbujanjem prožnejših oblik dela, razširitvijo formalne vzgoje in varstva predšolskih otrok ter dolgotrajne oskrbe, krepitvijo aktivnih politik trga dela in odpravljanjem neskladij med ponudbo spretnosti in povpraševanjem po njih; izboljša rezultate izobraževanja z izboljšanjem stalnega strokovnega razvoja učiteljev, osredotočenega na pristope, ki temeljijo na kompetencah, in uskladitvijo ocenjevanja učencev s temi pristopi, izboljšanjem avtonomije šol in razširitvijo ocenjevanja učiteljev; odpravi revščino in socialno izključenost z nadaljnjim povečanjem uspešnosti in učinkovitosti sistema socialne zaščite.

V Bruslju, 8. julija 2025

Za Svet

predsednica

S. LOSE